

Lovforslag nr. L 60. Fremsat den 15. februar 1984 af undervisningsministeren

Forslag

til

Lov om teknika

§ 1. Teknika uddanner ingeniører og kan meddele anden undervisning inden for tekniske og dermed beslægtede fagområder efter undervisningsministerens nærmere bestemmelse.

§ 2. Teknika skal være selvejende institutioner, hvis vedtægter godkendes af undervisningsministeren.

§ 3. Det er en betingelse for, at oprettelsen af teknika kan godkendes, at de indgår som hensigtsmæssige led i en landsomfattende planlægning til opfyldelse af konstaterede eller forventede behov for sådanne institutioner.

Stk. 2. En meddelt godkendelse kan tilbagekaldes, hvis der ikke længere er behov for institutionen, eller hvis denne ikke i øvrigt opfylder vilkår for godkendelse.

Stk. 3. En meddelt godkendelse kan endvidere tilbagekaldes, hvis institutionen ikke overholder de af undervisningsministeren fastsatte bestemmelser eller givne pålæg.

§ 4. Udgifterne ved driften af teknika afholdes af statskassen.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan yde institutionerne rente- og afdragsfri lån til opførelse, ombygning eller køb af bygninger samt tilskud til indretning af lejede lokaler.

Stk. 3. Udstyr og lignende til brug for institutionerne stilles til rådighed af staten.

§ 5. Betegnelserne »teknikum« og »teknika« og ordsammensætninger, hvori disse betegnelser indgår, må kun anvendes af godkendte institutioner og dimittender herfra.

§ 6. Undervisningsministeren er øverste forvaltningsmyndighed for teknika og fastsætter bestemmelser om institutionernes drift og virksomhed.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter i forbindelse hermed nærmere bestemmelser om ansættelsesforhold og kan herunder fastsætte bestemmelser om, at bestemmelserne i lov nr. 291 af 18. juni 1969 om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, § 10, stk. 1, og §§ 19–25, finder anvendelse på personale, der er ansat på tjenestemandslignende vilkår, og at § 21, stk. 4, i den nævnte lov gælder for medlemmer af teknikas bestyrelser. Beslutning om suspension, iværksættelse af tjenstlig undersøgelse, udpegning af forhørsleder, ikendelse af disciplinærstraf og injuriersøgsmål træffes af undervisningsministeren efter indhentet udtalelse fra vedkommende teknikum.

§ 7. Loven træder i kraft den 1. april 1984.

Stk. 2. Lov nr. 146 af 25. april 1962 om teknika ophæves.

§ 8. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger

Lovforslaget (nr. 52) blev fremsat af undervisningsministeren den 1. november 1983, jfr. Folketingstidende 1983-84 (1. saml.), sp. 1127-28 og 1660-65, tillæg A, sp. 859. Lovforslaget nåede ikke at blive færdigbehandlet, inden der blev udskrevet folketingsvalg. I lovforslagets § 6 er indføjet et stk. 2 om ansættelseforhold m.v. for det tjenestemandslønnede personale ved teknika.

A. De gældende bestemmelser

De gældende bestemmelser for teknika er primært fastsat i lov nr. 146 af 25. april 1962 om teknika, jf. bilaget.

Om lovens behandling i Folketinget henvises til Folketingstidende 1961-62, sp. 3109, 3272, 4327, 4443, tillæg A, sp. 1001, tillæg B, sp. 599 og tillæg C, sp. 413.

I den betænkning, som et udvalg nedsat af undervisningsministeren afgav i februar 1962, blev der stillet forslag om en nyordning af teknikas økonomiske og organisatoriske forhold. Teknika, der hidtil havde været afdelinger under de tekniske skoler, blev ved den gældende lov organiseret som selvejende institutioner med egen økonomi og egne bestyrelser.

Ifølge loven er det bl.a. en betingelse for godkendelse af en institution som teknikum, at der på det pågældende sted efter undervisningsministerens skøn er tilstrækkeligt behov for vedkommende undervisning. Der er i dag 8 teknika nemlig i Esbjerg, Haslev, Helsingør, Horsens, København, Odense, Sønderborg og Århus. Det tidligere Aalborg Teknikum er indgået i Aalborg Universitetscenter.

Det fastsættes endvidere i loven, at teknika er pligtige at følge de bestemmelser om adgangsbetinger, undervisningsplaner og eksamensordninger m.v. samt om driften og de økonomiske forhold, som fastsættes af undervisningsministeren. Endelig

bestemmer loven, at undervisningsministeren nedsetter en eksamenskommission, et censorkollegium og et teknikumråd.

Lovens bestemmelser var udtryk for et ønske om at styrke teknikumuddannelsen fagligt ved uddannelsens udskillelse fra de tekniske skoler og tillige at sikre den nødvendige forbindelse mellem uddannelsen, erhvervslivet og andre ingeniøruddannelser.

B. Baggrunden for lovforslaget

Hensigten med lovforslaget er dels at ajourføre og forenkle de gældende bestemmelser, der som nævnt er fra 1962, jf. herom under bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, dels at få bestemmelsen om teknikumrådet ophævet. Da teknikumrådet ikke er omtalt i lovforslaget, skal der her nærmere gøres rede for baggrunden for dette.

I øjeblikket varetages rådgivningen på ingeniøruddannelsesområdet sideordnet af 2 organer, teknikumrådet og det faglige landsudvalg for ingeniøruddannelserne, hvis opgaver og kompetence overlapper hinanden i spørgsmål, der angår teknika, og hvis medlemskredse i vidt omfang er identiske. Dette medfører ofte en meget tidkrævende dobbeltbehandling af principielle sager og vanskeliggør den daglige administration. Undervisningsministeriet overvejer derfor en effektivisering og forenkling af rådgivningsstrukturen, således at der etableres ét rådgivende organ, der dækker det samlede ingeniøruddannelsesområde.

Under hensyn til den særlige samfundsmæssige og økonomiske interesse, der knytter sig til, at ingeniøruddannelserne til stadighed følger med udviklingen i samfundet og erhvervslivet, vil der blive lagt vægt på en betydelig faglig og branchemæssig bredde ved sammensætningen af et nyt rådgivende organ, således at man derved sikrer den nødvendige vekselvirkning mellem erhvervsliv og uddannelses- og forskningsinstitutioner. Kon-

kret ønskes dette hensyn tilgodeset ved, at det nye rådgivende organ sammensættes med nogenlunde ligelig fordeling mellem medlemmer fra henholdsvis erhvervslivet og uddannelses- og forskningssiden efter indstilling fra en række institutioner og organisationer.

De betænkeligheder, som fremkom i forbindelse med tidligere forslag om nedlæggelse af teknikumrådet, gør sig således ikke gældende nu. Der henvises til Folketingstidende 1975-76, sp. 5174 og 7121, tillæg A, sp. 3457, og Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 1351 og 2453, tillæg A, sp. 4009.

C. Lovens administrative og økonomiske konsekvenser

Som nævnt tilsigtes det med lovforslaget at gennemføre en forenkling og ajourføring af de gældende bestemmelser. Bortset fra den forudsete ændring af rådgivningsstrukturen, der vil medføre en væsentlig administrativ forenkling og en økonomisk besparelse, medfører loven ikke økonomiske konsekvenser. Eventuelle udgifter til undersøgelsesleder m.v. efter § 6, stk. 2, vil blive afholdt af vedkommende teknikum, der vil kunne optage dem blandt de driftsudgifter, som afholdes af statskassen.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Ved formuleringen af formålsbestemmelsen er der lagt vægt på, at det ud fra ressourcemæssige og planlægningsmæssige overvejelser kan være ønskeligt, at der ved institutionerne kan gennemføres andre uddannelser end uddannelse til teknikumingeniør. Således kan hensynet til at udnytte forhåndenværende lokaler, udstyrsfaciliteter og lærerkræfter inden for rammerne af et etableret teknisk uddannelsesmiljø gøre det rimeligt at henlægge beslægtede uddannelser til et teknikum, specielt hvor erhvervs- og landsplanlægningshensyn taler herfor.

Til § 2

Teknikas traditionelle status som selvejende institutioner opretholdes. En sådan status indebærer, at institutionernes tilknytning til det lokale og regionale samfund og til erhvervslivet gennem bestyrelser bevares.

Til § 3

Det følger af overordnede planlægnings- og ressourcemæssige hensyn, at undervisningsministeren ved oprettelse og nedlæggelse af institutioner må anlægge behovsbetragtninger, jf. i øvrigt lov om lands- og regionplanlægning §§ 3 og 4 om den sammenfattende fysiske planlægning. Herudover vil det som hidtil være en forudsætning, at institutionen kan disponere over de nødvendige lærerkræfter, lokaler, udstyr m.v.

Til § 4

Svarer til gældende lovs § 3.

Til § 5

Erstatter gældende lovs § 1, stk. 4 og 5. Med undervisningsministeriets godkendelse har teknika i de senere år knyttet betegnelsen »ingeniørhøjskole« til teknikumbetegnelsen og vil fortsat kunne gøre det.

Til § 6

Stk. 1.

Bestemmelsen erstatter den gældende § 2. Der vil ikke længere være et lovfæstet krav om eksamenskommission og censorkollegium. De bestemmelser, som undervisningsministeren vil kunne fastsætte, omhandler en række forskellige forhold, f.eks. optagelse, uddannelser, eksaminer, bevillinger og styrelse.

Bestemmelserne om uddannelsen er fastsat i bekendtgørelse nr. 434 af 1. september 1978 om ingeniøruddannelsen ved teknika med senere ændring og bestemmelserne om adgangsbetingelser og optagelse i bekendtgørelse nr. 375 af 29. juli 1983 om optagelse ved ingeniøruddannelserne på Danmarks tekniske Højskole, Danmarks Ingeniørakademi og teknika. Bestemmelserne om styrelse af teknika er senest fastsat ved bekendtgørelse nr. 145 af 31. marts 1981.

Stk. 2.

Der henvises til de samtidig hermed forelagte forslag til lov om ændring af lov om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m.v. til disse skoler og til lov om ændring af lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger.

Der må lægges vægt på, at der kommer til at gælde rimeligt ensartede regler for det tjenestemandslønnede personale ved sammenlignelige statsunderstøttede undervisningsinstitutioner.

Lov nr. 146 af 25. april 1962

Lov om teknika

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Undervisningsministeren kan under de i stk. 2 angivne betingelser meddele undervisningsvirksomheder til uddannelse af ingeniører godkendelse som teknika.

Stk. 2. Godkendelse i medfør af stk. 1 kan meddeles, såfremt

- 1) der på det pågældende sted efter undervisningsministerens skøn er tilstrækkeligt behov for vedkommende undervisning,
- 2) undervisningsvirksomheden er oprettet som en selvejende institution på en efter undervisningsministerens skøn betryggende måde,
- 3) der efter undervisningsministerens skøn er tilvejebragt grundlag for en forsvarlig undervisning, herunder fornødne lokaler med tilbehør og kvalificerede lærerkræfter, og
- 4) undervisningsvirksomhedens vedtægter er godkendt af undervisningsministeren.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan tilbagekalde en meddelt godkendelse, såfremt undervisningsvirksomheden ikke længere opfylder de i stk. 2 anførte betingelser eller tilsidesætter de i § 2, stk. 1, omhandlede bestemmelser.

Stk. 4. Betegnelsen »teknikum« (»teknika«) eller ordsammensætninger, hvori denne betegnelse indgår, må kun anvendes af de i medfør af denne lov godkendte undervisningsvirksomheder.

Stk. 5. Dimittender fra teknika er enebetrettede til at anvende de betegnelser for gennemgået undervisning, som måtte blive fastsat ved kongelig anordning.

§ 2. Teknika er pligtige at følge de bestemmelser om adgangsbetingelser, undervisningsplaner og eksamensordninger m.v. samt om driften og de økonomiske forhold, som måtte blive udfærdiget af undervisningsministeren.

Stk. 2. Undervisningsministeren nedsætter en eksamenskommission og et censorkollegium.

§ 3. Udgifterne ved driften af teknika afholdes af statskassen.

Stk. 2. Efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren og godkendelse af finansudvalget, kan der af statskassen ydes teknika rente- og afdragsfrie lån til opførelse, ombygning eller køb af bygninger samt tilskud til indretning af lokaler.

Stk. 3. Udstyr o.lign. til brug for teknika stilles til rådighed af staten.

§ 4. Undervisningsministeren nedsætter et teknikumråd.

Stk. 2. Teknikumrådet har til opgave at følge teknikas udvikling og virksomhed samt

at afgive indstillinger om de spørgsmål vedrørende teknika, som forelægges det af undervisningsministeren. Rådets udtalelse skal indhentes over andragender om godkendelse i henhold til § 1. Rådet kan af egen drift optage spørgsmål, såsom undervisningsplaner, eksamensordninger og nye uddannelsesretninger m.v., til behandling og afgive indstilling herom til undervisningsministeren.

Stk. 3. Teknikumrådet, hvis formand og øvrige medlemmer udnævnes af undervisningsministeren for 3 år ad gangen, skal omfatte sagkyndige for hver af de hovedretninger, inden for hvilke teknika giver undervisning.

Stk. 4. Af de sagkyndige medlemmer udnævnes 3 efter indstilling af Industrirådet, 2 efter indstilling af Håndværksrådet i samråd med Entreprenørforeningen, 3 efter indstilling af Ingeniør-Sammenslutningen, 3 efter indstilling af rektorerne ved teknika i forening og 3 efter indstilling af rektor ved Danmarks tekniske højskole. Endvidere udnævnes 3 medlemmer efter indstilling af Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund. Yderligere beskikkes som medlemmer af rådet 2 repræsentanter for undervisningsministeriet og 1 repræsentant for finansministeriet.

Stk. 5. Såfremt nogen af de nævnte organisationer skulle ophøre at bestå, eller såfremt der dannes organisationer, som erstatter eller må sidestilles med de forannævnte, afgør undervisningsministeren, hvorledes der skal forholdes med indstillingsretten. Undervisningsministeren kan ved oprettelse af nye studieretninger ved teknika, eller hvor særlige

forhold i øvrigt måtte tale derfor, udvide antallet af medlemmer.

Stk. 6. Undervisningsministeren fastsætter teknikumrådets forretningsorden.

§ 5. Undervisningsministeren kan for et tidsrum af højst 2 år meddele de før lovens ikrafttræden oprettede teknika, som ikke opfylder de i § 1, stk. 2, nr. 2-4, anførte betingelser, midlertidig godkendelse som teknika i henhold til denne lov. Sådanne teknika er omfattet af lovens øvrige bestemmelser, herunder bestemmelserne i § 3.

§ 6. Undervisningsministeren kan efter forhandling med finansministeren træffe aftale med bestyrelserne for de tekniske skoler, hvortil der hidtil har været knyttet teknika, om de nærmere vilkår, på hvilke de til den hidtidige teknikumundervisning anvendte bygninger, lokaler, undervisningsmateriel m.v. overføres til teknikumundervisning i henhold til denne lov.

§ 7. Denne lov har virkning fra den 1. april 1962.

Stk. 2. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan – for Færøernes vedkommende efter forhandling med det færøske hjemmestyre – ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. De i lov nr. 197 af 7. juni 1958 om tekniske skoler, teknika og teknologiske institutter indeholdte bestemmelser om teknika ophæves.

Givet på Christiansborg Slot, den 25. april 1962

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

FREDERIK R.

K. HELVEG PETERSEN.